

Går man derimod over til systemet med positivlister, tilkendegiver statsmyndighederne, hvilke stoffer der på grundlag af den nuværende viden må antages at være (relativt) uskadelige. Statens myndigheder tager herved et medansvar, som — i hvert fald i lovgivningens teori — ikke gælder i dag. Lægger man den kendsgerning til grund, som er refereret i indledende bemærkninger til kap. II, at det teoretisk er umuligt at bevise, at et stof er uskadeligt, vil positivliste-systemet naturligt føre til en betydelig tilbageholdenhed m. h. t. på listen at optage stoffer, om hvilke sikker viden savnes. Dette må betyde, at enhver rimelig tvivl kommer konsumenten tilgode: stoffet optages ikke på listen. Selv om der foreligger toksikologiske oplysninger om et givet stof, kan stoffet dog eventuelt accepteres, hvis vægtige grunde af teknologisk art taler derfor, og hvis tilsætningsstoffet kvantitativt kun indgår i levnedsmidler i meget ringe mængde, således som det ofte er tilfældet med aromastoffer.

Bestemmelsen i stk. 1 svarer ret nøje til den svenske lovs § 6, 1. pkt., 1. led. Det forbehold m. h. t. hovedreglen, som tages i den svenske lovs § 6, 1. pkt., 2. led, er i det foreliggende forslag udskilt til en særlig regel i stk. 5.

Bestemmelsen i stk. 2 dækker den hjemmel, der er givet i den svenske lovs § 6, 2. og 3. pkt. For mange tilsætningsstoffer vil det være nødvendigt at fastslå, hvor mange mg af stoffet der må anvendes pr. kg eller l af det pågældende levnedsmiddel. Også andre vilkår kan tænkes, f. eks. krav om at tilsætningen skal deklareres på emballagen.

Den svenske „livsmedelskungörelse af 5. november 1971“ (SFS 1971:807) indeholder i § 6 følgende bestemmelse: „Levnedsmiddelstyrelsen offentliggør en gang om året fortegnelse over godkendte levnedsmiddeltilsætninger“.

Det tyske forslag hjemler udgivelse af en „levnedsmiddelbog“, der er en samling af ledende principper, hvori fremstilling, beskaffenhed og andre kendetegn for levnedsmidler, der er af betydning for levnedsmidternes egnethed til at bringes i handelen, beskrives.

Det foreliggende forslag, jfr. stk. 3, går ud på at bestemme, at der (i form af bekendtgørelse) udsendes en fortegnelse over godkendte tilsætningsstoffer med angivelse af, i hvilke levnedsmidler de kan anvendes og med angivelse af specifikation af stofferne, herunder efter omstændighederne med angivelse af både kemisk sammensætning og fremstillingsmåde og stoffernes renhedsgrad. Man forestiller sig, at det er tilstrækkeligt at henvise til, hvad der i EF-bestemmelser er fastsat om specifikation og renhed af de godkendte tilsætningsstoffer. Det er

ikke tanken at foreskrive, at en „tilsætningsstoffliste“ — som i Sverige — skal udsendes årligt, men blot så ofte et ønske om revision gør det nærliggende. Enkelte tilsætningsstoffer er af så speciel karakter, at en optagelse på en trykt liste kan være overflødig, eller vil være i strid med hensynet til den fabrikant, der har udviklet et bestemt tilsætningsstof, hvis præcise sammensætning ikke ønskes offentliggjort. Selv om det ikke er helt uden betænkelighed at give enkelte tilsætningsstoffer en vis anonymitet, synes det ikke at være i strid med hovedhensynet med „positivlistesystemet“, nemlig at der af en kompetent myndighed foretages en vurdering af et tilsætningsstof, for det bringes i anvendelse.

De fleste tilsætningsstoffer anvendes for at imødekomme teknologiske behov, f. eks. for at gøre en vare mere holdbar end den ellers ville være, ved anvendelse af konserveringsmidler, eller for at give varen en bedre konsistens (holde sammen på fedt- og vandfasen i varen) ved anvendelse af emulgatorer. Også visse aromastoffer tjener et teknologisk formål, når de bidrager til at give en vare, der i sig selv har for lidt smag til at gøre den attraktiv, en passende tiltrækkende karakter. Endvidere er anvendelsen af tilsætningsstoffer ofte af teknologisk betydning i forbindelse med udviklingen af nye produkter.

Uanset de teknologiske fordele ved anvendelsen af visse tilsætningsstoffer må det være et krav, at man ikke tilsidesætter sundhedsmæssige hensyn ved afgørelsen af, om tilsætningsstoffet må accepteres. Det hævdes ofte fra erhvervsside, at man anvender farvestoffer, fordi forbrugeren ønsker det, uanset at varen både m. h. t. smag og næringsværdi er den samme uden farvestoffet. Det er et spørgsmål, om en argumentation som denne falder ind under „rimelige teknologiske behov“. Et andet eksempel skal fremdrages: En del varer er kendt som røgede varer: fisk, skinke o. l. Formålet med røgningen var oprindeligt, at røgningen havde en vis konserverende virkning. Nu anvendes i betydelig udstrækning syntetisk røgaroma. Er der her tale om et rimeligt teknologisk behov, eller er man ved at vildlede forbrugeren? Spørgsmålet om anvendelse af tilsætningsstoffer, der udelukkende ønskes anvendt af „kosmetiske“ årsager, bør i fremtiden nøje overvejes.

Den gruppe tilsætningsstoffer, der betegnes som aromastoffer, vil det indtil videre være vanskeligt eller umuligt at optage på en positivliste, bl. a. fordi man i betydelig udstrækning vil savne oplysninger om, hvilke stoffer der vil kunne være tale om. Man har indenfor Europarådet arbejdet med opstilling af lister over aromastoffer, der antages at være uskadelige, men stofområdet er så stort,